

УДК: 61:6574.23(74.85)

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДИЦИНА КАТАСТРОФ»

Воробйов О.О., Княгницька Ю.О., Єршов В.І.

Буковинська державна медична академія,
Вузлова клінічна лікарня станції Чернівці

Ключові слова: медицина катастроф, навчальна програма, недоліки, удосконалення.

З 15 по 25 січня 2002 р. на базі Української військово-медичної академії (м. Київ) пройшов представницький форум завідувачів кафедр екстремальної і військової медицини начальників навчальних частин та ПМГ, представників військово-медичних та військово-спеціальних дисциплін. На форумі обговорено проект створення нової кафедри, яка б об'єднувала військові, військово-медичні і військово-спеціальні дисципліни, а також проект програми для такої кафедри.

Якщо по першому питанню зауважень практично не було, то відносно другого виникли проблеми.

Тому вважаємо за необхідне на сторінках журналу розглянути принципові моменти, пов'язані з обговоренням проекту програми з медицини катастроф.

Якщо проект програми буде прийнято в такому вигляді, який він має сьогодні, слід визнати, що дисципліни «медицина катастроф» у вищих медичних закладах більше не існує.

Чому?

У проекті передбачена дисципліна під назвою: «Організація медичного забезпечення населення та військ при надзвичайних станах». Тобто, спеціальна дисципліна розчинилась у військово-медичній. І це в той час, коли в Україні створено Міністерство з питань надзвичайних ситуацій, коли військові формування Цивільної оборони (ЦО) підпорядковані цьому міністерству, створена державна служба медицини катастроф (ДСМК), визначено принципи її будови, організаційну структуру, завдання.

Отже, в проекті відображено питання двадцятирічної давності без урахування Закону України від 08.06.2000 № 1809 «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру», Закону України «Про цивільну оборону України», прийнятого 03.02.1993 зі змінами, внесеними постановою Верховної Ради України від 24.03.1999 № 555-XIV, Указу Президента України «Про Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи»

від 28.10.1996 р. № 1005/96, постанов Кабінету Міністрів України «Про утворення державної служби медицини катастроф» від 14.04.1997 № 343, «Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій» від 15.07.1998 № 1099, наказів МОЗ України «Про утворення науково-практичного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» від 04.06.1997 № 171, «Про затвердження складу Центральної координаційної комісії державної служби медицини катастроф» від 8.09.1997 № 171, «Про визначення у складі державної служби медицини катастроф медичних сил, засобів і лікувальних закладів» від 20.11.1997 № 334 та інших.

За роки існування ДСМК розроблено численні методичні рекомендації МОЗ України, випущено навчальні і довідкові посібники, матеріали яких теж не знайшли відображення у проекті [1–7]. Найсвіжіші посилання у переліку інформаційно-методичного забезпечення датовані 1993 р., загальною кількістю аж чотири найменування.

Тому й не дивно, що проект нової програми гірший навіть за той, що діє сьогодні.

Проаналізовано проект нової навчальної програми, навчальну програму 1996 р. з огляду на закони України, укази Президента України, постанови та положення Кабінету Міністрів України, наукові та оглядові статті. Метод дослідження — аналітичний.

Наші пропозиції такі.

У першому розділі програми — «Цільова настанова» — не треба виключати п.1, а подати його в наступній редакції: «Медицина катастроф є обов'язковим видом навчання для студентів медичних вузів III — IV рівнів акредитації, включається в навчальні плани як спеціальна дисципліна».

Метою вивчення дисципліни медичними працівниками аж ніяк не може бути «...організація захисту населення». Для майбутніх лікарів метою повинна бути «теоретична і практична підготовка щодо організації медичного забезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій».

Навчальна програма передбачає поглиблену під-

готовку вітчизняних студентів та студентів-іноземців з усіх спеціальностей (лікувальна справа, педіатрія, стоматологія, гігієна, епідеміологія, фармація) для роботи за таких умов. Не змінюючи загальну кількість годин, за спеціальністю «гігієна» акцентується увага на організації санітарно-гігієнічних, за спеціальністю «епідеміологія» — протиепідемічних заходів.

Основними завданнями підготовки студентів з питань медицини катастроф повинні бути:

- навчити студентів основам організації медичного забезпечення потерпілих в умовах надзвичайних ситуацій;
- підготувати студентів до практичного виконання заходів ДСМК;
- ознайомити студентів зі способами і засобами захисту при виникненні надзвичайних ситуацій як мирного, так і воєнного часу.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- основи ЦО;
- медико-тактичну характеристику осередків ураження, які виникають у надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часу;
- способи та засоби захисту населення від уражувальних факторів під час надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу;
- основи організації і роботи ДСМК;
- основи лікувально-евакуаційного забезпечення в умовах надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу.

Вміти:

- організувати (а не «практично здійснювати») заходи щодо медичного забезпечення населення від наслідків надзвичайних ситуацій природного, техногенного та воєнного походження;
- оцінювати радіаційну, хімічну та медичну обстановку.

Бути ознайомленими:

- з організацією медичного забезпечення іноземних держав;
- з медичним постачанням та плануванням медичного забезпечення в умовах надзвичайних ситуацій.

ОРГАНІЗАЦІЙНО — МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
Дисципліна «Медицина катастроф» включає два розділи (курси):

- цивільна оборона
- медицина надзвичайних ситуацій.

1. Робочі навчальні програми складають співробітники кафедр екстремальної та військової медицини з огляду на профіль підготовки, погоджують декани факультетів, затверджують — проректори з навчальної роботи вузу.

2. Підготовка студентів планується відповідно до

навчального плану протягом одного навчального року (одного-двох семестрів). На II курсі викладається ЦО, на V — медицина надзвичайних ситуацій. Чому на п'ятому? Згідно з діючим «Планом» студенти починають знайомитися з організацією охорони здоров'я на 7-му семестрі IV курсу і завершують у 9-му семестрі V курсу. Було б логічно продовжити підготовку студентів шляхом надбання знань та навичок з питань організації роботи системи охорони здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій у X семестрі.

Для студентів стоматологічних та фармацевтичних факультетів доцільно організувати навчання на III курсі (5 — 6-й семестр).

3. Програмою передбачені лекції, семінари і практичні заняття. Лекції читають студентам навчальних груп кількістю 25 — 30 чоловік, практичні та семінарські заняття — напівгруп (12 — 15 чоловік).

4. Перелік тем в розділах може бути зміненим (до 15% від загального змісту дисципліни «медицина катастроф») за рішенням предметно-методичної комісії вищого медичного закладу освіти без скорочення загального обсягу навчальних годин.

5. Під час занять можливе використання фронтального опитування студентів, проведення письмових контрольних летучок, програмованого контролю знань студентів.

6. Підсумковою формою контролю дисципліни «медицина катастроф» є диференційований залік з оцінкою. За наслідками відвідувань занять і поточної успішності студенти, які мають оцінки «відмінно» і «добре», можуть бути з дозволу завідувача кафедри звільнені від складання заліку згідно з п. 3.12.2.2. «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (наказ Міністерства освіти України від 02. 06. 1993 № 161).

ЗМІСТ

Розділ А. Цивільна оборона

Щодо тематики розділу і виділених на нього годин зауважень немає. Відносно розшифровки тем, тут існують недоліки об'єктивного характеру хоча б тому, що розділ готувався без змін і доповнень відповідно до Закону України про Цивільну оборону (прийнятий у 1999 р.), без провідних керівних і нормативних документів останніх років, тому, природно, потребує переробки. Пропонуємо наступний варіант.

Тема № 1. Цивільна оборона в сучасних умовах (лекція, 1 година).

Закон і доповнення до Закону про Цивільну оборону України. Загальні принципи та завдання ЦО. Організаційна структура ЦО. Органи управління, сили і засоби, служби ЦО.

Тема № 2. Надзвичайні ситуації мирного та воєн-

ного часу, їх вплив на життєдіяльність населення (лекція, 1 година).

Визначення понять «надзвичайна ситуація» в системі охорони здоров'я. Критерії та класифікації надзвичайних ситуацій. Загальна характеристика надзвичайних ситуацій природного (метеорологічні, топологічні, тектонічні) та техногенного походження. Коротка характеристика надзвичайних ситуацій воєнного часу.

Тема № 3. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях (практика, 4 години).

Оскільки зміст цієї теми практично повторюється в темах № 8, 9, 10, які читають на IV курсі, пропонуємо переглянути її з наступною назвою «Медико-тактична характеристика вогнищ ядерного і хімічного ураження» з метою подальшого (на V курсі) диференційованого розгляду радіаційного та хімічного ураження мирного та воєнного часу.

Розглядаються наступні питання:

Вогнище ядерного ураження, його характеристика (ударна хвиля, світлове випромінювання, проникаюча радіація, радіаційне забруднення місцевості, електромагнітний імпульс). Характеристика ураження людей.

Вогнище хімічного ураження, його характеристика. Основні властивості бойових отруйних речовин. Класифікація. Характеристика ураження людей.

Вогнище бактеріологічного ураження, його характеристика. Поняття про карантин, обсервацію.

Тема № 4. Захист населення у надзвичайних ситуаціях (практика, 4 години).

Розглядаються наступні питання.

Державна концепція захисту населення і територій при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій. Основні завдання і принципи захисту. Основні заходи щодо захисту населення (оповіщення та інформація, спостереження і контроль, укриття в захисних спорудах, евакуаційні заходи, інженерний захист, медичний захист тощо).

Повноваження органів виконавчої влади, виконавчих органів рад у питаннях захисту населення і територій. Режими щодо захисту населення у мирний і воєнний час.

Основні способи захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій (колективні, засоби індивідуального захисту, розсосередження, евакуація). Медичні засоби індивідуального захисту.

Розділ Б. Медицина надзвичайних ситуацій

Лекційний курс. Загальна кількість годин залишається, проте дві теми «Екологічна обстановка в Україні» та «Організація санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях» повинні бути вилучені, оскільки вони є фраг-

ментами більш важливих тем і повинні входити до їх складу. Наприклад: «Сучасна характеристика надзвичайних ситуацій природного і техногенного походження на території України» (лекція, 2 години). Таким чином, зберігається послідовність, поглиблюється та поширюється інформація, яку студенти отримали на II курсі. Їм нагадують основні поняття та визначення і, головне, в деталях висвітлюють інформацію про надзвичайні ситуації, які виникають в конкретному регіоні. Для західного регіону характерні повені, землетруси, зсуви. Тому розглядають шкалу Бофорта, шкалу Ріхтера, дають характеристику санітарних витрат. Як приклад виникнення надзвичайної ситуації техногенного походження аналізуємо так звану «чорнівецьку хімічну хворобу» тощо.

Наступні лекції: «Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах» (тема № 2) та «Аварії на хімічно-небезпечних об'єктах» (тема № 3) не змінюються (№ 8 та 9 за діючою програмою).

А останні теми «Організація і засоби першої медичної та першої лікарської допомоги населенню, яке потерпіло у надзвичайних ситуаціях» та «Організація і заходи кваліфікованої та спеціалізованої медичної допомоги населенню, яке потерпіло внаслідок аварій, катастроф і стихійних лих» треба теж вилучити як неконцептуальні. Замість них пропонуємо лекцію «Завдання і організаційна структура Державної служби медицини катастроф. Основи лікувально-евакуаційного забезпечення населення у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу» — тема № 4 (2 години). На лекції розглядаються наступні питання.

Визначення понять «екстрена медична допомога», «служба екстреної медичної допомоги», необхідність створення такої служби. Основні завдання ДСМК. Шляхи розв'язання завдань. Поняття про медичне забезпечення. Основні принципи створення ДСМК. Організаційна структура служби. Рухомі медичні формування, медичні заклади, органи управління у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу.

Основи лікувально-евакуаційного забезпечення (ЛЕЗ). Види медичної допомоги. Етапи та види медичної евакуації. Вимоги до медичної допомоги при двохетапній системі. Медичне сортування у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу. Особливості ЛЕЗ у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу.

Дотримуючись логіки викладання тем, після лекційного матеріалу переходять до практичних та семінарських занять. Причому, там, де вони входять до однієї теми, слід починати з розгляду теоретичних питань на семінарських заняттях.

Зважаючи на те, що студенти на II курсі були оз-найомлені з медико-тактичною характеристикою

ядерного і хімічного ураження, на V курсі прослухали лекції на теми «Аварії на радіаційно-небезпечних об'єктах» та «Аварії на хімічно-небезпечних об'єктах», логічно починаючи практичні заняття з теми № 5 «Методика оцінки радіаційної і хімічної обстановки. Прилади радіаційного та хімічного контролю» (4 години).

Перелік основних питань.

Поняття про радіаційну обстановку. Характеристика радіаційного забруднення місцевості після ядерного вибуху. Поняття про рівень та дозу радіації. Гранично допустимі дози опромінення та період воєнного часу. Характеристика зон радіаційного забруднення після ядерного вибуху. Методи оцінки радіаційної обстановки. Метод прогнозу, метод розвідки.

Практичне розв'язання типових задач (приведення рівня радіації на одну годину вибуху; визначення зон зараження радіоактивними речовинами за відомими рівнями радіації; визначення доз радіації, отриманих людьми за час перебування в зонах радіоактивного зараження тощо).

Коротка характеристика хімічних отруйних речовин (ОР). Поняття про хімічну обстановку. Вихідні дані для оцінки хімічної обстановки. Розв'язання типових задач (визначення поширення зараженого повітря, меж осередку хімічного ураження, площі зони зараження, визначення стійкості ОР на місцевості).

Знайомство з приладами радіаційного і хімічного контролю (знайомство з роботою приладів не передбачається, оскільки таку тему студенти розглядають у циклі токсикології).

Наступні дві теми «Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах» та «Аварії на хімічно-небезпечних об'єктах» з нашої точки зору надзвичайно актуальні, тому практичні заняття повинні тривати по 2 години.

Тема № 2. Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах

(лекція, 2 години, практика, 2 години)

Розглядаються наступні питання.

Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань». Поняття про опромінення, природний радіаційний фон, основну дозу між індивідуального опромінення. Особливості аварій на АЕС залежно від поширення радіоактивних речовин та від типу реактора. Радіаційна обстановка, яка склалася після аварії на ЧАЕС. Захисні та лікувально-профілактичні заходи при радіаційних аваріях.

Практичне розв'язання ситуаційних задач з постановкою діагнозу, проведенням запобіжних та лікувально-профілактичних заходів.

Тема № 3. Аварії на хімічно-небезпечних об'єктах. Ураження людей високотоксичними речовинами

(практика, 2 години).

Загальна характеристика хімічно-небезпечних об'єктів (ХНО). Властивості сильнодіючих отруйних речовин (СДОР). Характеристика ОР переважно з задушливою, загальноотруйною, задушливою та загальноотруйною дією, характеристика нейротропних ОР, речовин задушливої та нейротропної дії, технічних рідин. Захисні та лікувально-профілактичні заходи при аваріях на ХНО.

Практичне розв'язання ситуаційних задач з постановкою діагнозу, проведенням запобіжних та лікувально-профілактичних заходів.

Наступною темою повинна бути та, що має назву «Медичний захист населення у надзвичайних ситуаціях». Термін «медичний захист» запозичений з військової медицини, зміст не відповідає завданням ДСМК, тому пропонуємо іншу.

Тема № 6. «Організація медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій мирного часу» (семинар, 2 години, практика, 4 години).

На семінарському занятті розглядаються наступні питання.

Основні завдання, принципи та організаційна структура Державної служби медицини катастроф. Рухомі медичні формування, медичні заклади, органи управління. Основи лікувально-евакуаційного забезпечення у надзвичайних ситуаціях мирного часу. Медичне сортування. Особливості ЛЕЗ при радіаційному, хімічному ураженні, аваріях на транспорті, підземних виробках. Організація роботи швидкої медичної допомоги.

Практичне розв'язання попередніх ситуаційних задач з проведенням сортування за основними ознаками на догоспітальному і госпітальному етапах.

Тема № 7. «Стихійні лиха, їх медико-тактична характеристика»

(семинар, 2 години, практика, 4 години).

На семінарському занятті студенти розглядають наступні питання.

Поняття про стихійні лиха, катастрофи, надзвичайні ситуації. Критерії та класифікація надзвичайних ситуацій. Загальна характеристика метеорологічних, топологічних, тектонічних стихійних лих. Медико-тактична характеристика повеней, затоплень, землетрусів. Структура санітарних втрат. Організація медичної допомоги.

Практичне розв'язання ситуаційних задач з проведенням сортування за основними ознаками на догоспітальному і госпітальному етапах.

Тема № 8. «Організація першої медичної, першої лікарської допомоги у надзвичайних ситуаціях воєнного часу» (семинар, 2 години, практика, 4 години).

Ця тема, як і наступна, розглядається на прикладі надзвичайної ситуації воєнного часу.

На семінарському занятті закріплюються знання по наступних питаннях.

Види медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу. Етапи медичної евакуації. Хто, де, коли і яку медичну допомогу надає при виникненні надзвичайної ситуації воєнного часу. Спрямування першої медичної, першої лікарської та кваліфікованої (спеціалізованої) медичної допомоги. Обсяг першої медичної, першої лікарської допомоги. Організація роботи загону першої медичної допомоги (ЗПМ) у надзвичайних ситуаціях воєнного часу. База створення ЗПМ, його штатно-організаційна структура, завдання. Організація роботи ЗПМ у повсякденній ситуації, в особливий період та в період після застосування противником зброї масового ураження. Порядок розгортання і організація роботи відділень ЗПМ. Особливості роботи ЗПМ у хімічному та бактеріологічному осередках ураження.

Практичне розв'язання ситуаційних задач, за якими встановлюється діагноз, проводиться сортування потерпілих, проходження їх по відповідних відділеннях з наданням необхідного обсягу допомоги, прийняття рішення про евакуацію, заповнення медичної карти первинного обліку потерпілого.

Тема № 9. «Організація кваліфікованої і спеціалізованої медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях воєнного часу»

(семінар, 2 години, практика, 2 години).

На семінарському занятті розглядаються наступні питання.

Визначення поняття «спеціалізована медична допомога». Лікарська база. Управління лікарською базою. Порядок розгортання і організація роботи головної центральної районної лікарні (ГЦРЛ). Зміст роботи багатопрофільної лікарні (БПЛ), травматологічної (ТРЛ), терапевтичної (ТЛ), психоневрологічної (ПНЛ), інфекційної (ІЛ) та інших лікарень.

Практичне розв'язання попередніх ситуаційних задач на другому етапі евакуації.

Тема № 10. «Організація медичного постачання» (практика, 2 години).

Основні завдання медичного постачання. Класифікація майна за основними ознаками: медичне, спеціальне, санітарно-господарське. Способи захисту медичного майна. Поняття про табель. Планування медичного постачання. Визначення потреб у медичному майні.

Висновки

1. Діюча програма та підготовлений новий її проєкт не відповідають вимогам дня і потребують докорінної корекції.

Розподіл годин навчального часу по розділах, темах і видах навчальних занять

№. Тема	Лекц.	Пр. зан.	Сем. зан.	Разом
Розділ А. Цивільна оборона				
1. Цивільна оборона в сучасних умовах	1	-	-	1
2. Надзвичайні ситуації мирного і воєнного часу	1	-	-	1
3. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях	-	4	-	4
4. Захист населення у надзвичайних ситуаціях	-	4	-	4
Загалом	2	8	-	10
Розділ Б. Медицина надзвичайних ситуацій				
1. Сучасна характеристика надзвичайних ситуацій природного і техногенного походження	2	-	-	2
2. Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах	2	2	-	4
3. Аварії на ХНО	2	2	-	4
4. Завдання і організаційна структура державної служби медицини катастроф. Основи ЛЕЗ населення у надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часу	2	-	-	2
5. Методика оцінки радіаційної і хімічної обстановки	-	4	-	4
6. Організація медичного забезпечення в умовах надзвичайних ситуацій мирного часу	-	4	2	6
7. Стихійні лиха, їх медико-тактична характеристика	-	4	2	6
8. Організація першої медичної, першої лікарської допомоги у надзвичайних ситуаціях воєнного часу	-	4	2	6
9. Організація кваліфікованої і спеціалізованої медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях	-	2	2	4
10. Організація медичного постачання	-	2	-	2
Загалом	8	24	8	40
Разом	10	32	8	50

Разом 50 годин, з них 10 — лекції, 32 — практичні заняття, 8 — семінарські заняття.

2. Розробка програми повинна проводитись за участю Міністерства з надзвичайних ситуацій, Українського науково-практичного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. Проект програми друкується для обговорення фахівцями.

3. Розділ 2 (Медицина надзвичайних ситуацій) читається на V курсі.

4. В темах програми наголошується на питаннях організації надання медичної допомоги як основного у розв'язання завдань ДСМК.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Воробйов О.О., Кардаш В.Е. Медицина надзвичайних ситуацій: Навчальний посібник. — Чернівці, 2001. — 187 с.
2. Воробйов О.О., Кардаш В.Е., Зубович А.П. Медицина катастроф: Навчально-методичний посібник. — Чернівці, 1999. — 52 с.
3. Планування медико-санітарного забезпечення населення адміністративної території при надзвичайних ситуаціях: Метод. рекомендації. В.О. Волошин, Ю.Г. Градун, Рошін Г.Г. та ін. К., — 2000. — 102 с.
4. Державна служба медицини катастроф України. Правові та нормативні акти: Довідковий посібник. В.О. Волошин, Ю.Г. Градун, Рошін Г.Г. та ін. — К.: Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, 1998.- 147 с.
5. Медичні сили і заклади державної служби медицини

катастроф України територіального рівня та їх визначення: Метод. рекомендації. В.О. Волошин, Ю.Г. Градун, Рошін Г.Г. та ін. — К.: Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, 1998.- 40 с.

6. Територіальні центри екстреної медичної допомоги у складі державної служби медицини катастроф України та їх організація: Метод. рекомендації. В.О. Волошин, Ю.Г. Градун, Рошін Г.Г. та ін. — К.: МОЗ України, Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, 1998.- 86 с.

7. Медичне постачання формувань і закладів державної служби медицини катастроф України. Метод. рекомендації. В.О. Волошин, Ю.Г. Градун, Рошін Г.Г. та ін. — К.: МОЗ України, Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, 1999.- 161 с.

ПРОГРАМНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ «МЕДИЦИНА КАТАСТРОФ»

Воробьев О.О., Княгиницкая Ю.О., Ершов В.И.

На основе анализа нормативных документов и данных литературы проведена критическая оценка планируемой новой программы преподавания дисциплины «медицина катастроф», предложены пути ее усовершенствования.

THE PROGRAMME SECURITY OF DISASTER MEDICINE

Vorobyov O.O., Knyagnitskaya U.O., Ershov V.I.

Using analyse of normative documents and literature data the critical estimation of new planing programm in the discipline of disaster medicine are presented. It is offered new ways of its modernization.